

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 220/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2004 v senáte prerokoval sťažnosť MUDr. J. K., bytom T., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 396/99 a takto

rozhodol:

Základné právo MUDr. J. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 396/99 **n e b o l o p o r u š e n é .**

Odôvodnenie:

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júna 2004 doručená sťažnosť MUDr. J. K., bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej tvrdil, že postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 396/99 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a zaplatiť mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 Sk a úhradu trov konania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vykonal dokazovanie na základe obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 2 C 396/99, stanoviska okresného súdu a odpovede sťažovateľa na toto stanovisko.

Okresný súd vo vyjadrení uviedol:

„Žaloba žalobcu proti žalovaným M. F. a M. F. o ochranu vlastníckych práv bola tunajšiemu súdu doručená dňa 6. 4. 1999, kde k žalobe žalobca pripojil 5 príloh a žalobca, ktorý komunikuje v každom podaní jedine so mnou, dňa 20. 4. 1999 mi zaslal upozornenie, že trvá na námietke zaujatosti sudkyne JUDr. E. B.

Dňa 4. 5. 1999 JUDr. B. sa vo veci písomne vyjadrila a referátom z toho istého dňa bol spis odstúpený na rozhodnutie o námietke predpojatosti Krajskému súdu v Prešove, odkiaľ sa spis vrátil dňa 12. 10. 1999, kde uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 9. 9. 1999 č. k. 3 Nc 65/1999-14 bolo vyslovené, že JUDr. B. je vylúčená z prejednávania rozhodovania veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 2 C 396/99.

JUDr. B. referátom zo dňa 14. 10. 1999 spis predložila podľa rozvrhu práce podpredsedovi okresného súdu JUDr. J. K., ktorý dňa 25. 10. 1999 v zmysle 2 ods. 3, 9 vyhlášky č. 66/1992 Zb. pridelil vec na ďalšie konanie až do právoplatného vybavenia veci ako zákonnej sudkyňi JUDr. V. P.

JUDr. V. P. uznesením zo dňa 8. 11. 1999 č. k. 2 C 396/99 vyzvala pod následkami zastavenia konania žalobcu, aby v lehote 25 dní od doručenia tohto uznesenia doplnil svoje podanie zo dňa 30. 3. 1999. Toto uznesenie bolo žalobcovi doručené dňa 15. 11. 1999.

Žalobca dňa 29. 11. 1999 zaslal tunajšiemu súdu na základe vyššie uvedenej výzvy podanie spolu s prílohami a výzvou zo dňa 4. 1. 2000 zákonná sudkyňa JUDr. P. vyzvala žalobcu na zaplatenie poplatku za podaný návrh vo výške 500,- Sk v lehote 10 dní. Žalobca na výzvu súdu súdny poplatok uhradil dňa 2. 2. 2000.

Referátom zo dňa 10. 2. 2000 zákonná sudkyňa JUDr. P. zaslala žalobu žalobcu na vyjadrenie žalovaným s výzvou, aby sa v lehote 15 dní vyjadrili k podanej žalobe žalobcom. Súdu došlo dňa 23. 2. 2000 vyjadrenie žalovaných k žalobe. Referátom zo dňa 13. 3. 2000 JUDr. P. zaslala stanovisko žalovaných žalobcovi k jeho žalobe. Žalobca dňa 17. 4. 2000 súdu oznámil, že v týždni od 22. 5. do 27. 5. 2000 bude mimo územia SR, preto bolo zákonnou sudkyňou JUDr. P. referátom zo dňa 26. 4. 2000 nariadené pojednávanie na deň 2. 6. 2000 s tým, že tohto pojednávania sa zúčastnili iba žalovaní s tým, že žalobca sa na pojednávanie bez ospravedlnenia nedostavil, a preto bolo pojednávanie za účelom jeho opätovného predvolania odročené na deň 4. 7. 2000, kde tento opätovne poukazujúc na časovo neurčenú dobu liečenia v SR, ako aj v zahraničí ospravedlnil svoju neúčast' na tomto pojednávaní. Z toho dôvodu bolo pojednávanie odročené na deň 25. 8. 2000. Na tomto pojednávaní žalobca MUDr. K. prehlásil, že na tunajší súd podal podanie dňa 23. 8. 2000, o čom súdu predložil kópiu tohto podania s podacou pečiatkou tunajšieho súdu, z ktorého vyplýva, že s týmto podaním predložil aj 9 príloh. Zákonnou sudkyňou JUDr. P. však bolo konštatované, že zrejme v dôsledku požiaru, ktorý zachvátil tunajší súd dňa 24. 8. 2000, kde

sa písomnosť mohla nachádzať, sa v spise nenachádza. Žalobca po tomto predložil kópiu svojej písomnosti s tým, že prílohy, ktoré boli súdu predložené predloží dodatočne. Vzhľadom k požiaru a za účelom skompletizovania potrebných materiálov bolo pojednávanie odročené na deň 13. 10. 2000 s tým, že neskôr po sfunkčnení civilnej kancelárie, ktorú ozaj zachvátil požiar, sa obhorené podanie žalobcu ozaj našlo, bolo pripojené do spisu.

Pojednávanie odročené na deň 13. 10. 2000 bolo opätovne odročené na deň 3. 11. 2000, pretože tohto pojednávania sa nezúčastnil žalobca, ktorý tesne pred pojednávaním svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil. Žalovaní súdu zaslali písomné stanovisko k žalobe žalobcu. Pojednávanie zo dňa 3. 11. 2000 bolo opätovne odročené, pretože sa tohto nezúčastnili účastníci, a to ani žalobca, u ktorého doručenie nebolo preukázané, ako ani žalovaní, ktorí svoju neúčasť neospravedlnili. Toto pojednávanie bolo odročené na deň 21. 11. 2000, avšak pojednávanie muselo byť opätovne odročené, pretože žalobca žiadal o odročenie pojednávania a tak bolo toto odročené na deň 22. 12. 2000. Žalobca však zaslal tunajšiemu súdu námietku zaujatosti dňa 13. 11. 2000 a tak bolo pojednávanie zo dňa 22. 12. 2000 odročené na neurčito za účelom predloženia spisu Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o námietke zaujatosti Okresného súdu vo Vranove nad Topľou.

Po vyjadrení všetkých sudcov Okresného súdu vo Vranove nad Topľou bol spis referátom zo dňa 24. 1. 2001 predložený Krajskému súdu v Prešove, odkiaľ sa spis vrátil dňa 5. 3. 2001, kde bolo vyslovené, že zákonná sudkyňa JUDr. P., ďalej sudcovia JUDr. R. V., JUDr. J. K., nie sú vylúčení z prejednávania, rozhodovania v tejto veci, ostatní sudcovia tunajšieho súdu a to tak Prom. práv. J. P., JUDr. M. V., JUDr. I. M., boli vylúčení z prejednávania, rozhodovania veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 2 C 396/99. Referátom zo dňa 12. 3. 2001 JUDr. P. zaslala toto uznesenie účastníkom konania a referátom zo dňa 11. 4. 2001 nariadila pojednávanie vo veci na deň 18. 5. 2000, kde žalobca poukazujúc na ďalšie podania, ktoré doručil tunajšiemu súdu 17. 5. 2000, mimo iného uviedol, že súdu do 10 dní upresní petit žaloby s presným jeho znením t. j. uvedením, čoho sa vlastne domáha proti žalovaným podľa ním aktuálneho stavu. Preto bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Po zaslaní podania žalobcom spolu s prílohami a doručeným tunajšiemu súdu 28. 5. 2001 zákonná sudkyňa JUDr. P. uznesením zo dňa 3. 7. 2001 č. k. 2 C 396/99-123

nepripustila zmenu návrhu, avšak napriek poučeniu súdom, že odvolanie proti tomuto uzneseniu nie je prípustné, dňa 20. 7. 2001 podal žalobca odvolanie, v dôsledku ktorého ako je to zrejmé z referátu zo dňa 13. 9. 2001 bol spis predložený Krajskému súdu v Prešove.

Spis sa z Krajského súdu v Prešove vrátil 4. 2. 2002 a zákonná sudkyňa referátom zo dňa 6. 2. 2002 doručila uznesenie Krajského súdu v Prešove účastníkom. Žalobca však ešte v čase, keď bol spis na Krajskom súde v Prešove, zaslal tunajšiemu súdu námietku predpojatosti zákonnej sudkyne JUDr. P., kde uvádza nové okolnosti a to tú skutočnosť, že jeho pani bola pedagógom JUDr. V. H. a preto sú dôvodné obavy, že by ako sudkyňa mohla vo veci objektívne a spravodlivo rozhodovať a súčasne uviedol opätovne svoje námietky zaujatosti celého Okresného súdu vo Vranove nad Topľou.

Vzhľadom k vyššie uvedenej skutočnosti a tejto novej okolnosti sa opätovne vo veci vyjadrili všetci sudcovia tunajšieho súdu a Krajský súd v Prešove potom, čo mu bol spis predložený na rozhodnutie o námietkach predpojatosti, uznesením zo dňa 26. 9. 2002 č. k. 1 Nc 67/02-146 vyslovil, že JUDr. P. je vylúčená z rozhodovania a prejednávania vo veci 2 C 396/99 Okresného súdu vo Vranove nad Topľou s tým, že sudcovia JUDr. J. K., JUDr. M. N., JUDr. H. a Mgr. M. V. nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 2 C 396/99.

Spis sa z Krajského súdu vrátil dňa 23. 10. 2002 a podľa rozvrhu práce poverením podpredsedu Okresného súdu vo Vranove JUDr. J. K. zo dňa 23. 10. 2002 bola vec pridelená na ďalšie konanie až do právoplatného vybavenia veci Mgr. M. V. Podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 30. 10. 2002 žalobca žiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a na ustanovenie zástupcu v právnej veci, ako invalidný dôchodca v ZŤP-S. Z toho dôvodu zákonný sudca Mgr. V. referátom zo dňa 20. 11. 2002 jednak zaslal uznesenie druhostupňového súdu účastníkom a žalobcovi aj vzor č. 6 – potvrdenie o osobných, majetkových pomeroch, ako aj za účelom zaslania ďalších dokladov potrebných na rozhodnutie o žiadosti žalobcu na priznanie oslobodenia od úhrady súdnych poplatkov. Po zaslaní potrebných materiálov žalobcom dňa 6. 12. 2002 tunajší súd uznesením zo dňa 19. 2. 2002 č. k. 2 C 396/99-156 nepriznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a jeho návrh na ustanovenie právneho zástupcu zamietol. Žalobca proti vyššie uvedenému uzneseniu dňa 13. 1. 2003 podal odvolanie a referátom zákonného sudcu

Mgr. V. zo dňa 22. 1. 2003 bol spis predložený Krajskému súdu v Prešove, odkiaľ, keďže žalobca vzniesol aj námietku predpojatosti Mgr. V., bol spis vrátený dňa 24. 3. 2003 a kde uznesením zo dňa 28. 2. 2003 č. k. 2 NcC 5/03-165 Krajský súd v Prešove vyslovil, že Mgr. M. V. nie je vylúčený z prejednávania, rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 2 C 396/99 a zrušil žalobcom napadnuté uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a zamietnutí jeho návrhu na ustanovenie právneho zástupcu uložiac tunajšiemu súdu dôslednejšie zisťovať pomery žalobcu, pričom je potrebné vychádzať nielen z predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov žalobcu ale zväziť aj objektívnu potrebu väčšej ochrany záujmov žalobcu vzhľadom na povahu veci a jeho celkovú situáciu.

Referátom zákonného sudcu Mgr. V. bolo zaslané uznesenie Krajského súdu účastníkom s tým, že žalobca doplnil svoju žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov ako uviedol odborným lekárske nálezom, ktorého fotokópiu zaslal, podaním došlým tunajšiemu súdu dňa 14. 4. 2003.

Uznesením zo dňa 7. 5. 2003 č. k. 2 C 396/99-173 bolo prerušené konanie v tejto veci do právoplatného skončenia vedeného na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou pod sp. zn. 7 P 179/02 s poukazom na ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p., keďže súd mal za to, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 7 P 179/02, kde sa pojednáva o obmedzení spôsobilosti na právne úkony žalobcu, sa rieši otázka, ktorá má význam pre rozhodnutie súdu, pretože to môže mať vplyv na procesnú spôsobilosť MUDr. K. vystupovať na strane žalobcu v tomto konaní.

Po podaní odvolania žalobcom proti vyššie uvedenému uzneseniu v zákonom ustanovenej lehote referátom zákonného sudcu Mgr. M. V. zo dňa 23. 7. 2003 bol spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove, ktorý uznesením zo dňa 17. 10. 2003 č. k. 2 Co 257/03-186 zrušil vyššie uvedené uznesenie a spis vrátil tunajšiemu súdu dňa 7. 11. 2003. Referátom tajomníčky senátu zo dňa 10. 11. 2003 bolo vyššie uvedené uznesenie zaslané účastníkom.

Keďže žalobca opätovne vzniesol námietku predpojatosti zákonného sudcu Mgr. M. V., ktorú adresoval Krajskému súdu v Prešove, zákonný sudca Mgr. V. sa vyjadril vo veci a spis zaslal na vyjadrenie o námietke predpojatosti Krajskému súdu v Prešove. Žalobca podal námietku predpojatosti aj proti senátu Krajského súdu v Prešove, a preto

rozhodnutím predsedu Krajského súdu JUDr. I. B. zo dňa 11. 2. 2004 č. k. 10 NcC 3/04 bola vec pridelená do senátu 9 NcC JUDr. R. T.

Krajský súd v Prešove po rozhodnutí zo dňa 24. 3. 2004 č. k. 10 NcC 3/04-201 vyslovil, že Mgr. M. V. nie je vylúčený z prejednávania, rozhodovania veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 2 C 396/99 a spis vrátil tunajšiemu súdu dňa 26. 4. 2004. Referátom tajomníčky senátu Mgr. M. V. zo dňa 13. 5. 2004 bolo vyššie uvedené uznesenie Krajského súdu v Prešove zaslané účastníkom.

Uznesením zo dňa 5. 8. 2004 č. k. 2 C 396/99-204 bolo rozhodnuté, že navrhovateľovi sa oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznáva a jeho žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov sa zamietá. Žalobca proti vyššie uvedenému uzneseniu dňa 10. 9. 2004 zaslal odvolanie, v dôsledku čoho bude spis potrebné predložiť na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Prešove.

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že ide o pomerne skutkovú a právnu zložitú sporu už aj vzhľadom k správaniu sa žalobcu tak v tomto, ako aj v ďalších značnom množstve podaných sporov, ktoré žalobca zasiela tak na tunajší súd, ako aj na ostatné štátne orgány, ako aj inštitúcie, v dôsledku čoho sa na tunajšom súde pod sp. zn. 7 P 179/02 vedie konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony žalobcu s tým, že podania žalobcu sú často nezrozumiteľné, vzájomne si odporujúce a podľa môjho názoru vlastne už aj samotný žalobca stráca prehľad o svojich podaniach.“

Sťažovateľ na vyjadrenie okresného súdu zaujal stanovisko, podľa ktorého:

«... nesúhlasí s vyjadrením odporcu pokiaľ ide o jeho charakteristiku priebehu konania, predovšetkým pokiaľ ide o zbavovanie sa zodpovednosti odporcu za dĺžku konania presahujúcu 5 rokov bez meritórneho rozhodnutia vo veci samej.

Odporca vo svojom vyjadrení tvrdí, že prieťahy v konaní sp. zn. 2 C 396/99 spôsobil sťažovateľ výlučne on svojim konaním, pretože sa nezúčastňoval pojednávaní, žiadal o odročovanie pojednávaní, vznášal rozličné námietky predpojatosti, podával odvolanie, čo má vplyv na dĺžku konania a z toho vyvodzuje, že tvrdenia uvádzané v sťažnosti ústavného súdu sa nezakladajú na pravde.

Odporca neuvádza, ktoré konkrétne tvrdenia uvedené v sťažnosti ústavnému súdu sa nezakladajú na pravde, podľa názoru sťažovateľa, takéto tvrdenie ani označiť nemôže, keďže obsah sťažnosti ústavnému súdu vychádza zo skutočností obsiahnutých a zistiteľných z predmetného súdneho spisu.

Považujem za potrebné pristiaviť sa pri kritériách vo všeobecnosti ovplyvňujúcich dĺžku konania a ktorých interpretácia vo vzťahu k predmetnému konaniu obsiahnutá vo vyjadrení odporcu je nenáležitá.

Predovšetkým, pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitost' sporu, nie je jasné z vyjadrenia odporcu, z čoho vyvodzuje „pomerne skutkovú a právnu zložitost' sporu“.

Predmetom konania je ochrana vlastníckeho práva. Takéto konania sú štandardnou súčasťou agendy súdov. Nemožno teda hovoriť v žiadnom prípade o právnej zložitosti veci. Z čoho vyvodzuje odporca skutkovú zložitost' sporu, tiež nie je jasné, keďže sa vo veci vlastne doposiaľ ani len nezačalo vykonávať dokazovanie, z ktorého by bolo možné záver o takejto skutkovej zložitosti vyvodiť. Preto sťažovateľ tvrdí, že v predmetnej veci dĺžka konania nie je ovplyvnená právnou a skutkovou zložitost'ou veci.

Odporca kladie vinu za dĺžku konania výlučne sťažovateľovi a to ako už bolo uvedené, aj preto, že vznášal námietky predpojatosti a podával odvolania.

Táto skutočnosť by mohla byť vyhodnotená v neprospech len v prípade, keby využívanie spomínaných procesných práv, ktoré účastníkovi dávajú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku bolo v skutočnosti ich zneužívaním. Je pravdou, že sťažovateľ v konaní vznášal opakovane námietky zaujatosti.

Už v sťažnosti ústavného súdu sťažovateľ poukázal na ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom v čase rozhodujúcom pre posúdenie sťažovateľových podaní, z ktorých vyplýva, že existencia okolností, pre ktoré je možné mať pochybnosti o nezaujatosti sudcov zo zákona, vylučuje sudcov z prejednávania a rozhodovania veci. Sťažovateľ môže tieto okolnosti len oznámiť a o tom, či v skutočnosti tieto okolnosti sú dané, sa rozhoduje postupom upraveným v Občianskom súdnom poriadku.

Sťažovateľ prvýkrát v predmetnom konaní vzniesol námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. B. a tá aj bola vylúčená z prejednávania veci rozhodnutím odvolacieho súdu. Znamená to teda, že v skutočnosti existovali okolnosti, ktoré zo zákona vylučovali JUDr. B. z prejednávania a rozhodovania veci. Túto okolnosť však nemožno pričítať na ťarchu

sťažovateľovi a ani nemožno hodnotiť spomínaný postup sťažovateľa ako zneužívanie jeho práva.

Odo dňa 25. 10. 1999 bola vec pridelená JUDr. V. P. a táto vo veci konala až do rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo dňa 26. 9. 2002. V priebehu času, ktorý uplynul odo dňa 25. 10. 1999 do 26. 9. 2002 sa vec nachádzala aj na Krajskom súde v Prešove z dôvodu vznesenia námietky sudcov Okresného súdu vo Vranove nad Topľou. Pri tejto príležitosti sa vo veci vyjadrovala aj JUDr. P., pričom sa vyjadrila v tom zmysle, že neexistujú okolnosti, pre ktoré by bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci. Až po osobitne vznesenej námietke voči vo veci konajúcej sudkyňi, táto sa vyjadrila v tom zmysle, že vzhľadom na to, že s mojou manželkou boli jej rodičia v dlhodobom kolegiálnom vzťahu a že túto aj ona sama osobne pozná, by mohli vzniknúť pochybnosti o jej nezaujatosti a preto požiadala, aby vec bola pridelená na rozhodnutie inému sudcovi. O tejto skutočnosti, teda o skutočnosti, že je vylúčená z prejednávania veci, však vo veci konajúca sudkyňa nesporne vedela už v čase, keď jej bola vec pridelená, keď sa vyjadrovala v januári 2001 k otázke zaujatosti. Ako sťažovateľ uviedol už v sťažnosti, z dôvodu, že vec od 25. 10. 1999 do 26. 9. 2002 prejednávala vylúčená sudkyňa, považuje celé toto konanie za zbytočný prieťah v konaní a jeho dĺžku, ktorá prispela k celkovej dĺžke konania za takú, ktorú možno pričítať na vrub odporcu. Sťažovateľovi ako osobe bez právnického vzdelania totiž nemožno pričítať na ťarchu skutočnosť, že uvedenú námietku nevzniesol skôr. Povinnosťou sudcu, tak ako to vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 O. s. p., je oznámiť predsedovi súdu skutočnosti, pre ktoré je vylúčený, len čo sa o nich dozvie a to neodkladne. Sudca teda nemôže a nesmie čakať, či skutočnosti, pre ktoré je vylúčený, namietne účastník, ale vychádzajúc zo zásady iura novit curia má postupovať spôsobom, ktorým mu zákon ukladá bez ohľadu na úkony účastníkovi.

Ako je zrejmé, námietka zaujatosti voči JUDr. P. rovnako, ako v predchádzajúcom prípade, nie je zneužívaním tohto procesného práva sťažovateľa.

Odporca pričíta na ťarchu sťažovateľovi aj to, že podával odvolanie.

Podávanie opravných prostriedkov je jednou zo základných záruk spravodlivého súdneho konania. Je pravdou, že sťažovateľ podal v konaní aj odvolanie voči rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie nepripúšťa, ale obdobie, keď v tomto odvolaní rozhodoval Krajský súd v Prešove, zapadá do obdobia, v ktorom konala vo veci vylúčená sudkyňa.

Preto nie je možné pričítať podanie tohto odvolania na ťarchu sťažovateľovi ako úkon, ktorým on prispel k prieťahom v konaní.

Dňa 23. 10. 2002 bola vec pridelená sudcovi Mgr. M. V. Tento urobil prvý úkon v predmetnej veci dňa 19. 12. 2002 – nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a návrh na ustanovenie právneho zástupcu, o čo požiadal sťažovateľ podaním zo dňa 30. 10. 2002, zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, pričom odvolací súd o tomto odvolaní rozhodol tak, že je dôvodné a zrušil napadnuté uznesenie. V odôvodnení tohto rozhodnutia vytkol súdu I. stupňa, že nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov sťažovateľovi z dôvodu, že ide o svojvoľné a zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, pričom tým prejudikoval výsledok sporu a na takýto záver neexistujú v spise žiadne relevantné podklady. Je teda zrejmé, že čas, ktorý uplynul v konaní, od 23. 10. 2002 až do 28. 2. 2003, možno pričítať na ťarchu odporcu, keďže v tom čase bolo potrebné rozhodovať o odvolaní sťažovateľa voči vecne nesprávnemu rozhodnutiu odporcu.

Až do 7. 5. 2003 nekonal odporca vo veci a 7. 5. 2003 vydal uznesenie o prerušení konania z dôvodu, že proti sťažovateľovi sa vedie na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou konanie o obmedzenie spôsobilosti na práve úkony. Toto uznesenie, po mojom odvolaní bolo znovu, ako nesprávne, teda nezákonné, zrušené odvolacím súdom.

V tejto súvislosti si sťažovateľ dovoľuje podotknúť, že vzhľadom na to, že takýmto spôsobom postupoval odporca aj v ďalších štyroch konaniach, ktoré sťažovateľ u odporcu vedie, podal z dôvodu vážneho zásahu do svojho práva na ochranu osobnosti proti odporcovi návrh na začatie konania o ochranu osobnosti.

Odo dňa 7. 5. 2003 až doposiaľ odporca nevykonal žiadny úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu veci, teda k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Sťažovateľ považuje za nedôstojné v konaní pred ústavným súdom reagovať na invectívy obsiahnuté vo vyjadrení odporcu o tom, že ani nevie koľko konaní u odporcu vlastne má, že podáva sťažnosti na rôzne štátne orgány a podobné, obsiahnuté v tomto vyjadrení, pretože nemôžu mať ani tieto invectívy, ani reakcia sťažovateľa na ne nijaký vplyv na rozhodnutie ústavného súdu. Sťažovateľ si však dovoľí len poznamenať, že pri takomto spôsobe vyjadrovania odporcu na jeho adresu možno ťažko nechápať sťažovateľovo presvedčenie o zaujatosti odporcu voči nemu ako účastníkovi konania u odporcu vedeného.»

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení okresného súdu, a preto ústavný súd len poukazuje na úkony uvedené v tomto vyjadrení, ktoré považuje za preukázané.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, pričom zohľadňuje aj povahu veci a o čo ide sťažovateľovi pri uplatňovaní základného práva na súdnu ochranu, b) správania účastníka konania, c) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 2 C 396/99 ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal 6. apríla 1999 žalobu o ochranu vlastníckych práv. Z toho vyplýva, že sťažovateľ uplatnil základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spore. Sporové konanie je druhom civilného procesu, v ktorom účastník konania, predovšetkým žalobca, je zodpovedný za zákonné začatie konania a splnenie všetkých procesných podmienok, ktoré sa vyžadujú na to, aby všeobecný súd v jeho veci konal a rozhodoval (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy). Súčasne je žalobca (aj protistojaci účastník, t. j. žalovaný) zodpovedný za svoje procesné úkony, ktoré uplatní, a to bez ohľadu na to, že ide o dovolené procesné úkony, prípadne o úkony, ktoré Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) predvída. Táto zodpovednosť zahŕňa v sebe aj zodpovednosť za to, že sa dovolenými alebo predvídanými procesnými úkonmi spor spomalí alebo sa nerozvinie celá štruktúra procesných vzťahov vedúca k odstráneniu právnej neistoty v konaní.

Z priebehu doterajšieho konania vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca najprv spomalil konanie tým, že nezaplatil súdny poplatok, ktorý je v spore o ochranu vlastníckych práv splatný podaním žaloby [§ 5 ods. 1 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov], ale až 2. februára 2000.

V roku 2000 sa sťažovateľ nezúčastnil piatich nariadených pojednávaní (v sporovom konaní, ak sa skúma porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov, nerozhoduje dôvod) a 13. novembra 2000 namietol zaujatosť okresného súdu. Táto námietka voči všetkým sudcom nebola úspešná.

V roku 2001 sťažovateľ doručil deň pred nariadeným pojednávaním (18. mája 2001) podanie, ktorým zmaril toto pojednávanie, pretože oznámil zmenu žaloby. Zmena žaloby nebola pripustená a napriek tomu, že proti takému uzneseniu nie je prípustné odvolanie, sťažovateľ odvolanie podal, ktoré bolo Krajským súdom v Prešove odmietnuté. Vzápätí sťažovateľ podal novú námietku zaujatosti proti celému súdu, avšak opätovne nemal úspech, pretože bola vylúčená len zákonná sudkyňa.

Ani ďalšie úkony sťažovateľa nesmerovali k tomu, aby sa vo veci konalo a rozhodovalo o navrhovanom petite na poskytnutie súdnej ochrany. Až v roku 2002 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a o tomto návrhu sa koná v podstate dosiaľ (medzitým ešte sťažovateľ opäť namieta zákonného sudcu).

Ústavný súd uvádzajúc len základnú charakteristiku doterajšieho priebehu konania pred okresným súdom zastáva názor, že sťažovateľ uplatnil základné právo na súdnu ochranu, ale bez toho, aby akceptoval svoju zodpovednosť za vedenie sporu a splnenie procesných podmienok, najmä zaplatenia súdneho poplatku. Vyplýva to aj z jeho procesných úkonov, ktoré sa nesústreďovali len otázkam subjektívneho nazerania na nestrannosť okresného súdu ako celok, a aj z toho, že ešte ani v máji 2001 sťažovateľ nemal jasnú predstavu o akú ochranu vlastníckych práv žiada (zmena žaloby). Jeho neakceptovateľný postoj potvrdzuje aj odročovanie nariadených pojednávaní.

V tejto spojitosti ústavný súd nevzal do úvahy vyjadrenie sťažovateľa z 20. októbra 2004, ktoré sa nevenovalo tomu, že sťažovateľ nesplnil zákonom ustanovené predpoklady na poskytnutie súdnej ochrany (zaplatenie súdneho poplatku), menil žalobu dva roky po jej podaní, nezúčastňoval sa pojednávaní a namietať zaujatosť celého okresného súdu, a nie sudcu, pri ktorom by bolo možné rozhodovať bez predloženia veci nadriadenému súdu. Tvrdenie, že podávanie odvolania je právom sťažovateľa (strana 3 posledný odsek vyjadrenia), by obstálo len vtedy, ak by zákon neobsahoval normu, ktorá nepripúšťa odvolanie proti nepripusteniu zmeny žaloby [§ 202 ods. 3 písm. f) OSP].

Vzhľadom na takto zistený priebeh sporu, v ktorom sťažovateľ namieta porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov, ústavný súd vyjadruje presvedčenie, že zbytočné prieťahy by mali byť len výsledkom takého postupu všeobecného súdu, ktorý nebol negatívne ovplyvnený spôsobom, ktorý ústavný súd zistil v prípade sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu doterajšie trvanie skúmaného sporu je dôsledkom neunesenia zodpovednosti sťažovateľa za ústavné a zákonné začatie a vedenie konania (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), a preto napriek času, ktorý uplynul od podania

žaloby (apríl 1999), nie je dôvod konštatovať, že došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa.

Preto ústavný súd vyslovil, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 396/99 nebolo porušené.